

kritická gramotnost

Obrazová příloha

TÉMA: PISATELSTVÍ: KDY SE ŽÁK UČÍ PSÁT V OBORECH PRO SVÉ UČENÍ?

➤ B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání ➤

LEKCE: KREVNÍ SKUPINY A DÁRCOVSTVÍ KRVE

➤ Výsledky zadání k četbě textu Krevní skupiny a k práci s tabulkou ➤

➤ Text k četbě a k práci s tabulkou ➤

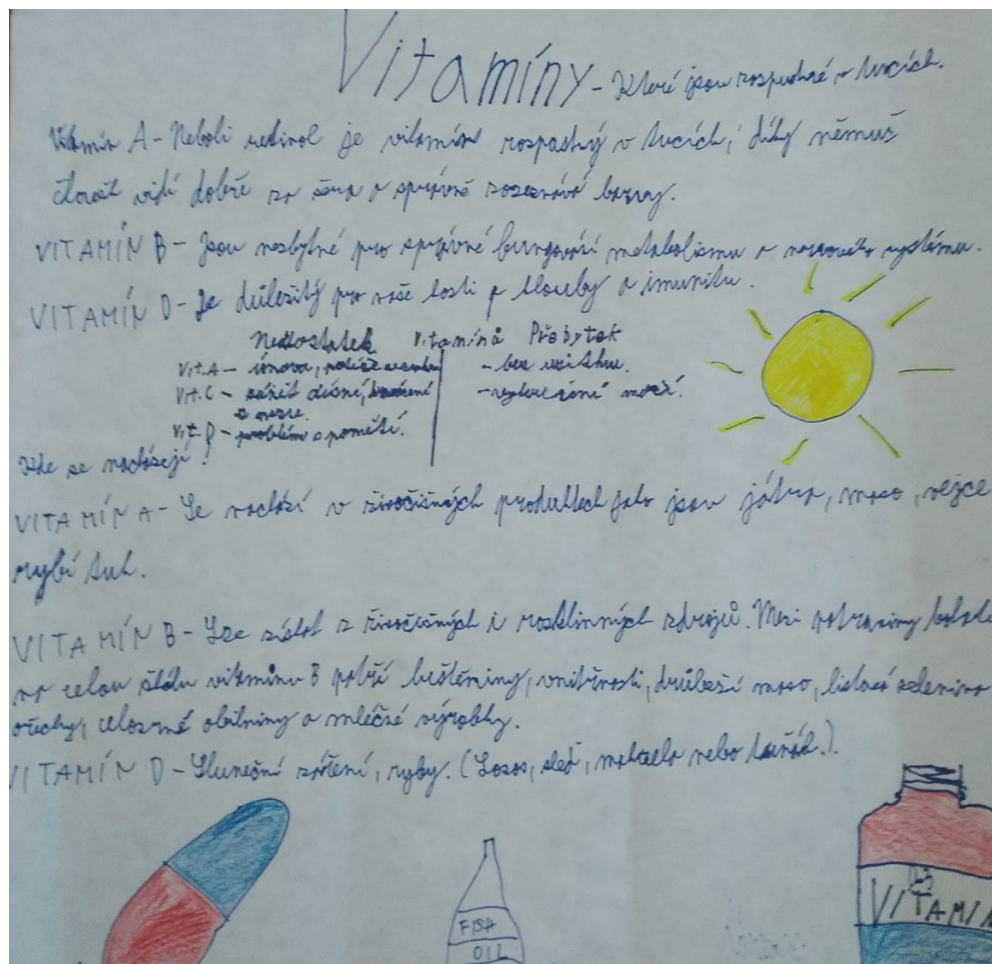

Pomáháme
školám
k úspěchu

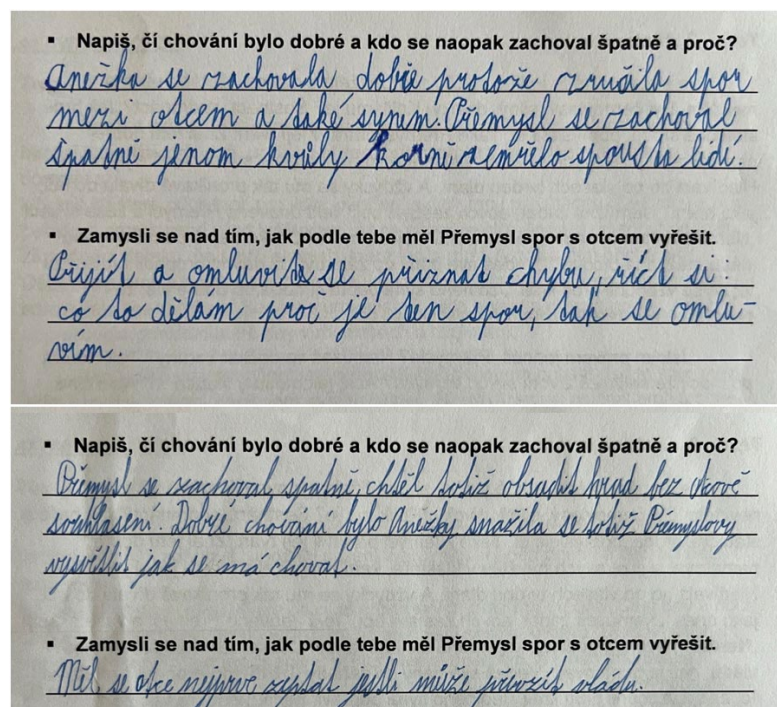
Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

1. Vytvoření celkového seznamu, soupisu, přehledu | obr. 7

2. Sumarizace – shrnutí poznatků z delšího bádání nebo z rozsáhlejší četby | obr. 8

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

3. Soupis a zápis podkladů, důvodů, argumentů | obr. 9

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mýlíte se. Toto běžné dochucovadlo má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jlu. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy.

Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast.

Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mýlíte se. Toto běžné dochucovadlo má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jlu. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy.

Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast.

Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mýlíte se. Toto běžné dochucovadlo má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jlu. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy.

Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast.

Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

přírodní dochucovadlo
Pochází z junců, rasy - mlá

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?
Mají stejnou barvu

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

přírodní, používají se na jídlo, jsou slané,
čistí, struktura, barva, chuť,

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?
mají stejnou barvu

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

jsou slané, mají barvu, mají přírodní,
barvu, strukturu, původem, rozvážení, chuť

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?
růžovou barvu

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?
místní jlu a sopečné uhlí

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

3. Soupis a zápis podkladů, důvodů, argumentů | obr. 9

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mylíte se. Toto běžné dochucovací má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jíl. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy. Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokrmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast. Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mylíte se. Toto běžné dochucovací má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jíl. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy. Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokrmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast. Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

Jméno: _____

Uspořádání textu **TÝDEN 4**
DEN 1

PŘEČTI SI TEXT Přemýšlej o tom, co mají různé druhy soli společného a v čem se liší.

Jak chutná svět

Většina lidí zná obyčejnou bílou stolní sůl. Ale pokud si myslíte, že sůl je vždy jen hromádka drobných bílých krystalků, mylíte se. Toto běžné dochucovací má mnoho různých barev a chutí. Francouzská mořská sůl pochází z mořské vody. Větší krystaly a jemnější chuť této soli jsou oblíbené při vaření. Někteří lidé si ji dokonce rádi sypou na čokoládové dorty a sušenky. Havajská mořská sůl má růžovou barvu, která pochází z místního jíl. Její jemná chuť je ideální pro vepřové pokrmy. Australská říční sůl je také růžová. Její zabarvení však způsobují řasy žijící v podzemních vodách. Měkké růžové vločky se snadno rozpouštějí na teplých pokrmech. Středomořská černá lávová sůl vypadá jako nadrcené uhlí. Tato sůl se vyrábí smícháním mořské soli ze Středozemního moře se sopečným uhlím. Na rozdíl od ostatních zmíněných soli má tmavé krystalky, které pečeným bramborám dodávají dramatický barevný kontrast. Ochutnávání různých soli je skvělý způsob, jak cestovat po světě, a přitom zůstat doma! Posypte si jídlo jednou z mnoha odrůd soli a vychutnejte si její jedinečnou chuť a strukturu.

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

Jsou to přírodní dochucovadla. Pocházejí z přírodních zdrojů.

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?

Mají stejnou barvu.

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

Je to voda. Mají jinou chuť, barvu a strukturu.

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?

Mají růžovou barvu (růžovou).

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

ÚKOL 1 Co mají společného různé druhy soli zmíněné v textu? V čem se liší?

jsou bílé, mají barvu, mají chuť, mají rozdílné barvy, strukturu, původ, využití, chuť

ÚKOL 2 Přečti si zadání a napiš odpověď.

1. V čem se havajská a australská sůl podobají?

ve barvě a (růžové)

2. Která sůl z textu obsahuje příměs? Jaká příměs to je?

mořská sůl + sopečné uhlí

3. Jak autor čtenáře vede od známé soli k exotickým druhům?

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?
B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

3. Soupis a zápis podkladů, důvodů, argumentů | obr. 9

JAK CHUTNÁ SVĚT				
DRUH SOLI	Francozská	Havajská	Americká	Švédská
PŮVOD	morská rody	morská jídlo	podzemní rody	Švédská moře
BARVA	—	ružová	ružová	černá
STRUKTURA	velké krystaly	—	měkčí vločky	jako podzemní sůl
CHUŤ	jemnější	jemná	—	—
VYUŽITÍ	čokoládová příchuť	ideální pro pečení	rozměkčí se na pečení	čokoládová džemová barva hondová

Co víš o soli?
Dobrá chuť, různé druhy, barvy, různé použití, různé se používají

Jméno a příjmení, datum, třída: _____

JAK CHUTNÁ SVĚT				
DRUH SOLI	Švédská	Francozská	Havajská	Americká
PŮVOD	ze švédské moře	Morská sůl	z morské jídlo	podzemní sůl
BARVA	černá krystaly	—	ružová	ružová
STRUKTURA	velké krystaly	velké krystaly	—	velké krystaly
CHUŤ	—	jemná chuť	jemná	—
VYUŽITÍ	na pečení	pro pečení sůl	pro pečení sůl	pro pečení sůl

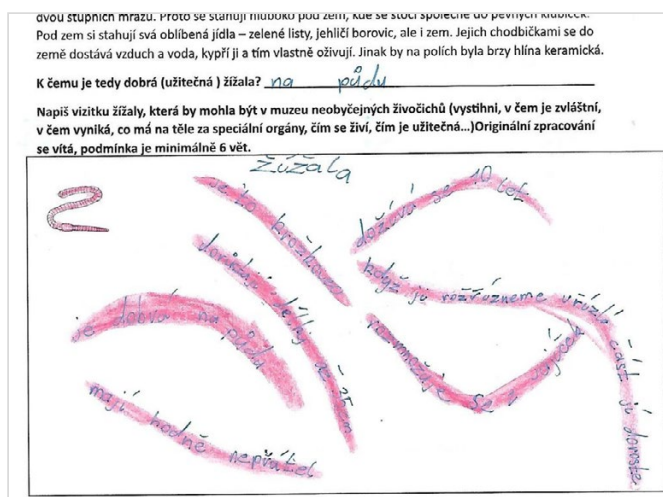
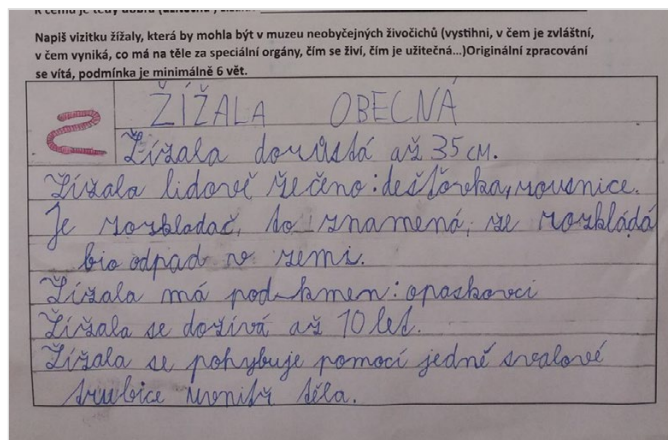
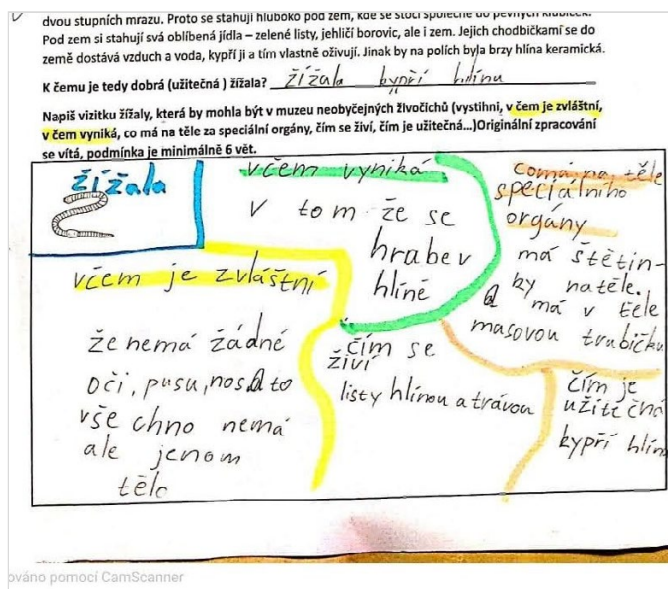
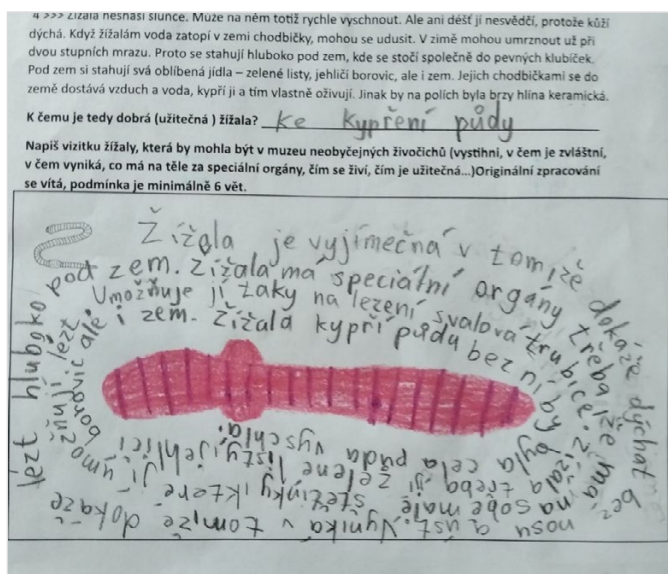
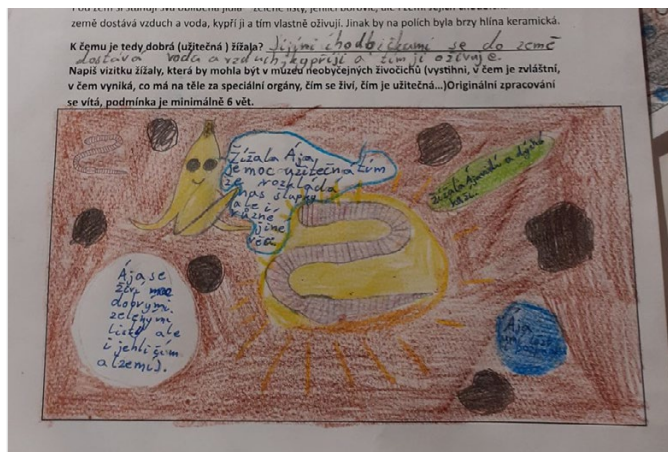
Co víš o soli?
různé druhy, různé barvy, různé použití, různé se používají

Jméno a příjmení, datum, třída: _____

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

7. Psané pojednání o věci (např. jako „vizitka“ tvora nebo věci) | obr. 12

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 13

KAKTUS

Sára - vykladač citací

Kdybyste někdy vynalezali velblouda, pořádně si prohlédněte kaktus. Oba jsou dokonalé stroje na přežití v poušti. Vedro a sucho, ve kterých se buňky scvrkávají jako rozinky, vyždímají kdekoho. Tihle dva se ale nebojí: uměli se zařídit.

Je to tam, protože rozinky jsou scvrklé a vysušené, jako buňky živočichů na suchu.

Dávejte pozor, kolik šikovných zlepšováků si pořídili. Zásobárnu vody. Tlusté tělo kaktusu, zrovna jako velbloudí hrby (a taky krev), je napumpované vláhou. Dá se odtud čerpat dlouhé týdny, a jen vrásky v kůži ukazují, jak těžký ten život je.

Nepromokavý slunečník. Kaktus má tělo pokryté vrstvou, která z něj nepustí ani mráček páry. Opíralo by se mu do listů slunce? Pryč s nimi – místo nich má trny. Mohla by mu poušť upíjet i z kořenů? Mohla – zabalit je nepropustným pláštěm! A co tělo: jak má vypadat, aby do něj nemohlo horko? No přece koule – vypasený sud, do jehož středu nedosáhne ani ten nejpichlavější paprsek. I velbloud má šikovnou srst a tělo stavěné tak, aby k němu slunce mohlo nejníž, když stojí vysoko na obloze. Dlouhé nohy ho navíc chrání před teplem, které se odráží od země. A k tomu tvrdé mozoly na břiše: když na to přijde, může se velbloud skrčit, aniž se popálí o horký písek.

Je to tam, protože kaktus do svého těla nepustí ani paprsek, a nevypustí z něj ani kapku vody.

Okap. Noc co noc se na poušti srazí pár kapek rosy. Proto jsou na kaktusech trny: vlaha, která se usadí na kulatém těle, po nich steče na zem – rovnou ke kořenům. Tohle velbloud neumí – ale o to miň je vybíravý. Když na to přijde, dokáže se napít i slané vody.

Je to tam, protože v okapuse se srazí kapky deště. Okap je vede dolů, jako kaktus ke kořenům.

Šetřič páry. Kdo žije, musí taky dýchat. Rostliny ve dne vdechují oxid uhličitý a do vzduchu vracejí kyslík, v noci naopak. S tím ovšem i upouští páru – a to je na poušti zlé. Kaktusy to vyhnat: přes den nechávají průduchy – to jsou otvory, které slouží rostlinám jako nozdry – zavřené a potřebné zásoby si nalapají přes noc, kdy se obláčkům do vychladlého vzduchu nechce. Velbloud se nenechal zahanbit: může nozdry zaklapnout, aby mu z nich zbytečně neutíkala pára. Že by se potil, o tom nemůže být řeč. A čurá tak hustě, že to málem šustí.

Je to tam, protože kaktus a velbloud šetří párou. A nevypustí vodu z těla.

A nakonec – celoživotní siestu. V horku se nemá spěchat: to ví každý, a kaktusy nejlíp. Rostou pomalu, jako by si každé lupnutí v zelených zádech třikrát rozmýšlely. Nikdo se jim, zmoženým samotou a sluncem, nemůže divit. Ani velbloudi ne. Jenže ti udělal chybu: nechali si narůst nohy, a pak ukázali lidem, že se dají ochočit – a teď už se z toho nevyzují.... Mít tak pichlavý kožich jako kaktusy, byl by s nošením věder a zadků konec!

Je to tam, protože kaktusy celý život vlastně odpočívají. Protože rostou pomalu.

Tak vidíte. Vypadá to, že ten, kdo vymyslel velblouda, pokukoval po kaktusu – ale jen po očku, aby ho nikdo nenachytil při opisování. Nebo obráceně. Jedna věc je na tom ale divná. Kde žijí velbloudi, tak nerostou kaktusy. Anebo naopak.

Dromedár aby se v tom vyznal.

DVOŘÁK, Jiří. Rostlinopis. Praha: Baobab, 2012. Str. 24 -25

ISBN 978 – 80 – 87060 – 62 - 9

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 13

KAKTUS

Kdybyste někdy vynalézali velblouda, pořádně si prohlédněte kaktus. Oba jsou dokonalé stroje na přežití v poušti. Vedro a sucho, ve kterých se buňky scvrkávají jako rozinky, vyždímají kdekoho. Tihle dva se ale nebojí: uměli se zařídit.

Dávejte pozor, kolik šikovných zlepšováků si pořídili. Zásobárnu vody. Tlusté tělo kaktusu, zrovna jako velbloudí hrby (a taky krev), je napumpované vládou. Dá se odtud čerpat dlouhé týdny, a jen vrásky v kůži ukazují, jak těžký ten život je.

Nepromokavý slunečník. Kaktus má tělo pokryté vrstvou, která z něj nepustí ani mráček páry. Opíralo by se mu do listů slunce? Pryč s nimi – místo nich má trny. Mohla by mu poušť upljet i z kořenů? Mohla – zabalit je nepropustným pláštěm! A co tělo: jak má vypadat, aby do něj nemohlo horko? No přece koule – vypasený sud, do jehož středu nedosáhne ani ten nejpichlavější paprsek. I velbloud má šikovnou srst a tělo stavěné tak, aby k němu slunce mohlo nejméně, když stojí vysoko na obloze. Dlouhé nohy ho navíc chrání před teplem, které se odráží od země. A k tomu tvrdé mozoly na břiše: když na to přijde, může se velbloud skrčit, aniž se popálí o horký písek.

Okap. Noc co noc se na poušti srazí pár kapek rosy. Proto jsou na kaktusech trny: vlaha, která se usadí na kulatém těle, po nich steče na zem – rovnou ke kořenům. Tohle velbloud neumí – ale o to míň je vybíravý. Když na to přijde, dokáže se napít i slané vody.

Šetřič páry. Kdo žije, musí taky dýchat. Rostliny ve dne vdechují oxid uhličitý a do vzduchu vracejí kyslík, v noci naopak. S tím ovšem i upouští páru – a to je na poušti zlé. Kaktusy to vyhmátly: přes den nechávají průduchy – to jsou otvory, které slouží rostlinám jako nozdrý – zavřené a potřebné zásoby si nalapají přes noc, kdy se oblačkům do vychladlého vzduchu nechce. Velbloud se nenechal zahanbit: může nozdrý zaklapnout, aby mu z nich zbytečně neunikala pára. Že by se potil, o tom nemůže být řeč. A čurá tak hustě, že to málem šustí.

A nakonec – celoživotní siestu. V horku se nemá spěchat: to ví každý, a kaktusy nejlíp. Rostou pomalu, jako by si každé lupnutí v zelených zádech třikrát rozmýšlely. Nikdo se jim, zmoženým samotou a sluncem, nemůže divit. Ani velbloudi ne. Jenže ti udělali chybu: nechali si narůst nohy, a pak ukázali lidem, že se dají ochočit – a teď už se z toho nevyzují.... Mít tak pichlavý kožich jako kaktusy, byl by s nošením věder a zadků konec!

Tak vidíte. Vypadá to, že ten, kdo vymyslel velblouda, pokukoval po kaktusu – ale jen po očku, aby ho nikdo nenachytil při opisování. Nebo obráceně. Jedna věc je na tom ale divná. Kde žijí velbloudi, tak nerostou kaktusy. Anebo naopak.

Dromedár aby se v tom vyznal.

DVOŘÁK, Jiří. Rostlinopis. Praha: Baobab, 2012. Str. 24–25

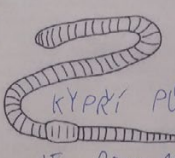
ISBN 978–80–87060–62–9

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 13

K čemu je asi dobrá /důležitá/ žížala? Zapišuj si nápady k obrázku..

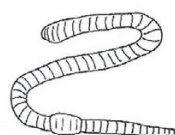

OBOHACUJE
PŮDU,
KYPŘÍ PŮDU,
JE ROZKLADÁČÍ

Před čtením si myslím	otázka	Po čtení vím, že
HLÍVU, POVRCHEM TELA	Co žížala cítí a čím?	POVRCHEM TELA VŠE
DOPŘEDU POMOCÍ KROUŽKŮ TELA	Jak leze žížala? Co jí k tomu pomáhá?	POMOCÍ KROUŽKŮ TELA A STĚTI- NKAMI
PTÁKY,	Jaké má žížala nepřítele?	PTÁKY, KRTKY, REJSKY, ROPUCHY.
DELENÍM	Jak se žížaly rozmnožují?	VAJÍČKY
5 LET	Kolika let se může dožít žížala?	70 LET

Přečti si text a žlutě si přebarvi všechny pro tebe nové informace.

K čemu je asi dobrá /důležitá/ žížala? Zapišuj si nápady k obrázku..

na půdu
dělá humus
ke kypření
půdy

Před čtením si myslím	otázka	Po čtení vím, že
pouch, otřesy a vlhkost díky častým kroužkům, co má na těle	Co žížala cítí a čím?	žížala cítí svou jemnou kůži
dá se říct že se plazí díky částem které má na těle	Jak leze žížala? Co jí k tomu pomáhá?	díky kroužkům na těle
ptáky protože je pro ně potravou	Jaké má žížala nepřítele?	ropuchy, krtky, ptáky a ježky
jako jiné hmyzy z vajíček	Jak se žížaly rozmnožují?	vajíčkama
kolem 2 let	Kolika let se může dožít žížala?	10

Přečti si text a žlutě si přebarvi všechny pro tebe nové informace.

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 13

K čemu je asi dobrá / důležitá / žížala? Zapiš si nápady k obrázku.

Kypří hlínu a rozkládá humus. Dělá tunely, a tím dává do půdy vzduch.

Před čtením si myslím	otázka	Po čtení vím, že
pouze hmotou	Co žížala cítí a čím?	zimou a teplem, i když nemá nos
Natahuje se a pak se zase skracuje, protože je křehká	Jak leze žížala? Co ji k tomu pomáhá?	Natáhne se a pak přitáhne zadek, pomáhá jí k tomu svalová trubice
ptáčky, hlavně vrabce	Jaké má žížala nepřátele?	ptáčky, krtci, ježek, neječek
Vypadá z ní malé vajíčko a to se pak vyvíjí	Jak se žížaly rozmnožují?	kladou vejce do malé komárky, pak se vyvíjejí žížaly
3 let. (pokud ji necháš ptáček)	Kolika let se může dožít žížala?	10 let

Pod zem si stahují svá oblíbená jídla – zelené listy, jehličí borovic, ale i zem. Jejich chodbičkami se do země dostává vzduch a voda, kypří ji a tím vlastně oživují. Jinak by na polích byla brzy hlina keramická.

K čemu je tedy dobrá (užitečná) žížala? Kypří a oživuje hlínu.

Napiš vizitku žížaly, která by mohla být v muzeu neobyčejných živočichů (vystihni, v čem je zvláštní, v čem vyniká, co má na těle za speciální orgány, čím se živí, čím je užitečná...) Originální zpracování se vítá, podmínka je minimálně 6 vět.

ŽÍŽALA

Žížala má 4 páry chlupů, proti směru chůze, proto dokáže tančit, listy i galery. Jejími nepřátele jsou ptáčky, krtci, ježek a ježek. Pohybuje se díky svalové trubici, pohybuje se tím, že se natáhne a pak přitáhne zadní část, a tak to dělá dokola. Tím se leze půdou kypří ji (dává jí vzduch), tak se zlepšuje úrodnost půdy. Žížala dýchá kací, protože nemá radokůžku je pod vodou.

Pod zem si stahují svá oblíbená jídla – zelené listy, jehličí borovic, ale i zem. Jejich chodbičkami se do země dostává vzduch a voda, kypří ji a tím vlastně oživují. Jinak by na polích byla brzy hlina keramická.

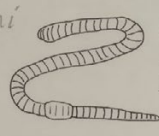
K čemu je tedy dobrá (užitečná) žížala? KYPŘÍ A OŽIVUJE HLÍNU

Napiš vizitku žížaly, která by mohla být v muzeu neobyčejných živočichů (vystihni, v čem je zvláštní, v čem vyniká, co má na těle za speciální orgány, čím se živí, čím je užitečná...) Originální zpracování se vítá, podmínka je minimálně 6 vět.

Žížala je svalová trubice, nemá oči, uši ani hlavu a ani jeden smyslový orgán. Dýchá kací kůží. Žížala vyniká v tom, že pokud se přitáhne tak zadní palba ji vždy dorazí. Speciálním orgánem je svalová trubice. Díky ní se natáhne dopředu. Živí se listy a jehličí borovic. Dělá v zemi chodbičky a tím kypří půdu.

K čemu je asi dobrá / důležitá / žížala? Zapiš si nápady k obrázku.

K přehrabávání půdy

K dělení kompostu ze kterého se tam leze

Před čtením si myslím	otázka	Po čtení vím, že
Žížala cítí hlínu ale hmotou. Nosem nic necítí protože nos nemá	Co žížala cítí a čím?	zimou a teplem a pozná to svým tělem
Žížala se ptačí a pomáhá jí k tomu že jde dopředu a zadní část se posouvá dopředu	Jak leze žížala? Co ji k tomu pomáhá?	že se natáhne přitáhne a pomáhá jí k tomu svalová trubice
Žížala má nepřátele ptáčky, žížala leze i křídla, žížala je křídla	Jaké má žížala nepřátele?	ptáčky, ježky, krtci, ježek a ropucha
že otehotní a pak rodí ze zadku	Jak se žížaly rozmnožují?	rozmnožuje se tak že naklade kolem vajíček a pak se
Já si myslím že půl rohu max	Kolika let se může dožít žížala?	žížala se může dožít 10 let

Pečti si text a žlutě si přebarvi všechny pro tebe nové informace.

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 13

ovou stupních mrazu. Proto se stahují hluboko pod zem, kde se stočí společně do pevných klubíček.
Pod zem si stahují svá oblíbená jídla – zelené listy, jehličí borovic, ale i zem. Jejich chodbičkami se do země dostává vzduch a voda, kypří ji a tím vlastně oživují. Jinak by na polích byla brzy hlína keramická.

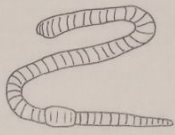
K čemu je tedy dobrá (užitečná) žížala? V děláni lepší půdy (přehrabování)

Napiš vřiztku žížaly, která by mohla být v muzeu neobyčejných živočichů (vystihni, v čem je zvláštní, v čem vyniká, co má na těle za speciální orgány, čím se živí, čím je užitečná...) Originalní zpracování se vítá, podmínka je minimálně 6 vět.

Žížala.
Dožije se deseti let.
Cítí svým tělem zimu, teplo, noc a den.
Přehrabuje se v půdě a tím ji dělá lepší.
Žížala naklade kokon vajíček.
Nemá uši, hlavu, nohy, ruce, prsty, ani nohy.
Umí se plazit i po zadu díky malým štětkám.
Žížala má za nepřátele Ptáky, hřtky, ležky, rejšky a ropuchy.

K čemu je asi dobrá /důležitá/ žížala? Zapiš si nápady k obrázku.

KYDRÍ PŮDU

Před čtením si myslím	otázka	Po čtení vím, že
NOSEM	Co žížala cítí a čím?	AVÍM ŽÍŽALA CÍTÍ SVOU JEMNOU KŮŽI
POMÁHAJI JÍ STĚTINKY	Jak leze žížala? Co jí k tomu pomáhá?	ŽÍŽALA LEZE DÍKY SVALOVI TŘEBÍCI
PTÁKY	Jaké má žížala nepřátele?	KATKY, ROPUCHY, JEŽKY PTÁKY
PÁŘENÍM	Jak se žížaly rozmnožují?	NAKLADÉ VAJÍČKA ŽÍŽALA
10 18 LET	Kolika let se může dožít žížala?	10 LET

Přečti si text a žlutě si přebarvi všechny pro tebe nové informace.

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 14

Název textu, autor: Kryštof Kolumbus, Jiří Černý a Ervin Urban
(Pracujte ve dvojici)

1. Jakým stylem je psán komiks Kryštof Kolumbus? Zakroužkuj správnou odpověď:

BUBLINÝ

PANELY

2. Pětiletík

- Napiš příjmení hlavního hrdiny našeho příběhu. (jedno slovo)
- Jaký byl hlavní hrdina knihy? (dvě slova)
- Zapiš třemi slovy, co hlavní hrdina potřeboval k uskutečnění svého cíle.
- Zapiš větou o 4 slovech, co hlavní hrdina objevil.
- Který vyučovací předmět se tímto zabývá?

KOLUMBUS
ODVAŽNÝ CÍLEVEDOMÝ
NAMOŘNÍKY ZAJATY SCHVAZENÍ
Kryštof Kolumbus objevil Ameriku.
DEJEPIŠ

3. Vyhledejte pomocí internetu, co znamenají tato slova z textu:

karavela - Byla obchodní nebo válečná plachetnice.
zbrojnoši - Byli sluhovití, průvodci, vyřizovali. Dávající ho mluvit.
byl člověk, který nosí zbroj.

4. Vytvoř pokračování komiksu – 4 panely, 2 týkající se plavby zpět a 2 týkající se života na ostrově.

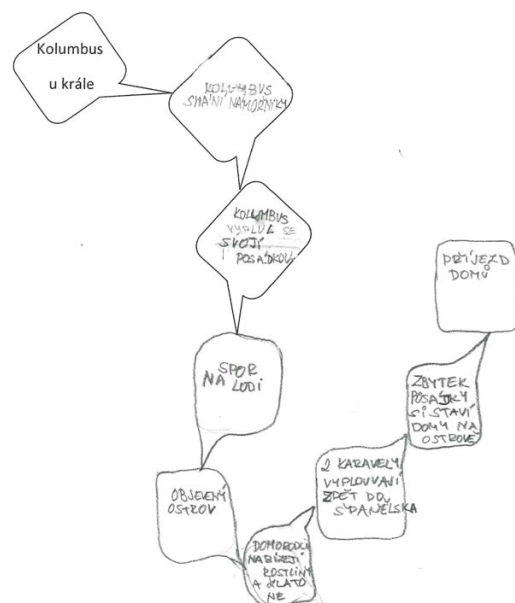

Kolumbus se dvěma karavelami se blíží k jevně ostrova.
Kolumbus se svoji posádkou dostali a vyslýchají.

Právě se se svojí rodinou a stě se naplavili do písmu.

5. Vytvořte „cestu hrdiny“ – graficky zaznamenejte nejdůležitější okamžiky příběhu od chvíle, kdy jste se s hrdinou seznámili, až do konce jeho příběhu.

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 15

PRACOVNÍ LIST - Tak pojd' na férovku - 9. AB (1. 3. 2022 - redakční činnosti)

1. Název obrázku je „Tak pojd' na férovku“.

Fotografie byla uveřejněna v týdeníku Květy v květnu 2021.

O čem myslíte, že bude průvodní redaktorův text? Poznáte z fotografie obě zvířata?

O koho se jedná?

Orel a křeček

* text je o tom

jak se orel

pokusí ulovit

křečka, ale

křeček se brání

víc než orel očekal.

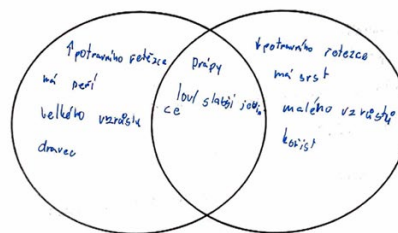
křeček samotného venchal

o z orlovích spáru unkl.

3. Pomocí Vennova diagramu zjistěte, co mají společného orel a psoun? V čem se liší? Využijte textu, další zajímavosti vyhledejte.

OREL SPOLEČNÉ ZNAKY PSOUN

4. Druhým textem je píseň David a Goliáš.

Přečtěte si text a napište, zda a co mají oba texty něco společného.

DAVID A GOLIÁŠ

Lidi na lidi jsou jako saně, člověk na člověka jako kat.

Podívejte se na ně, musíte naříkat.

Obr do pidimužika mydlí, domnívaje se, že vyhraje.

Klidně sedíme na židli, čtème bibli, tam to všechno je.

Samuelova kniha nám povídá, jak na žida přišla velká bída,

jak ti bídní Filištiní válku vést nebyli líní.

Až potkali Davida. David šel do války volky, nevolky,

z velké dálky nesl bratrům homolky.

V pochodu se cvíčil v hodu,

dal si pro strýčka Příhodu tři šutry do tobolky.

Hej, hej, kam se valej, vždyť jsou malej!

Takhle Goliáš ho provokuje, David slušně salutuje.

Když mu ale obr plivnul do očí,

David se otočil, prakem zatočil.

Když začínáš, no tak tu máš, byl jsi velký, já měl kuráž.

A jaký byl Goliáš.

orel - goliáš
křeček - David

je tam podobnost
v tom že orel - Goliáš
si myslí že křeček - David
porazí, ale křeček - David
pomzi' Orla - David - se.

5. Napište rozhovor orla a psouna v této situaci:

Orel - „Volám tě!“

Křeček - „Kde jsi?“

: orel se vrhne na psoun:

Křeček - „No vidíš, nebudíš.“

Orel - „Jen si počkej.“

: křeček obkleskuje orla na zadních nohách:

Orel - „Až tě skoro mám.“

: křeček vezí krouhy kolem orla doskačkal k nore:

Křeček - „Nemáš.“

: křeček skočí do nory:

Téma: Pisatelství: Kdy se žák učí psát v oborech pro své učení?

B. Komplexnější psaní jako reakce na zadání

8. Transformace textů – převod do jiného žánru (vysvětlení obrazných vyjádření v textu) | obr. 15

1. Projdi si, co ses dnes dověděl. Přemýšlej, co tě dnes zasáhlo. V moři je 5 miliard kusů plastu a za další rok přibude dalších 5 mil.

2. Chceš ovlivnit mínění lidí. Ano

3. Napiš text, kterým bys chtěl ovlivnit mínění lidí. Koho by měl tvůj text zasáhnout? Zvol si adresáta, budoucího čtenáře. Svůj text můžeš doplnit fotkou.

- Malé děti - nová generace.
- Průmyslníci.
- Rybářům.
- Politikům.
- Obyvatele států.

Průmyslníci.

Dobrý den. Chci vás požádat abyste zmírnili výnos plastových obalů a začali přemýšlet jak jinak by se dali vaše výrobky zabalit. Třeba minerálky a jiné vody lít do zašlakovaných flašek a informovat o tom lidi, že daná fláška se dá použít ještě jednou a tím pádem ušetřit životní prostředí. Nemuselo by se pak stát to co je na obrázku. Je jasné, že po vaší ekonomické stránce je výhodnější vše nechat tak jak je ale měli byste si uvědomit, že planeta není jen vaše a že na ní žijí i živočiši, kteří tohle nemůžou ovlivnit, jsou tedy nuceni žít v takhle hnusu. Chci vás tedy poprosit abyste nad tímhle přemýšleli a něco s tím udělali. Přemýšlejte ale rychle než už bude moc pozdě.

Děkuji.

Lekce: Krevní skupiny a dárce krev

Výsledky zadání k četbě textu Krevní skupiny a k práci s tabulkou

krevní destičky

- srážlivost krve, zastavení krváčení
- přeměna fibrinogenu na fibrin, zachytávají se tělíčka a vznikla krevní sraženina
- bez jader

krevní plazma

- nažloutlá tekutina
- hlavní složka vada
- 10% rozpustných látek:
 - organické
 - anorganické
- organické: Glukóza, bílkoviny, hormony, vitamíny...
- anorganické: chlorid sodný

krevní skupiny

	SKUPINA A	SKUPINA B	SKUPINA AB	SKUPINA 0
erytrocyty				
protilátky	Anti-B	Anti-A	žádné	Anti-A Anti-B
antigeny	A antigen	B antigen	A a B antigeny	žádné

1) Kolik je krevních skupin a jak se jmenují?

Skupina: A, B, AB, 0

2) Člověk s kterou skupinou je univerzální dárce krev?

se skupinou 0

3) Člověk s kterou skupinou je univerzální příjemce krev?

se skupinou AB

úkol 2:

1) A, B, AB, 0

2) 0

3) AB

Joh. Janský = objevitel všech typů krevních skupin

Moss = IV, III, II, I

Landsteiner = A, B, C = 0

Dárce krev

Byt či nebyt dárce krev

před textem

• bolest

- Pomoc ostatním
- Dobrý skutek
- Vědomí moci

Po textu

• Regenerace krev

• 1.000 = 4 životy

V dospělosti budu o tom, že se stanu dárce krev

Přemýšlet, protože...

- Může pomoci ostatním
- motivace pro vzpravení

Lekce: Krevní skupiny a dárceství krve

Výsledky zadání k četbě textu Krevní skupiny a k práci s tabulkou

Červené krvinky - erytrocyty

- funkce - přivádí kyslík k buňkám (krev jsou červená) a odvádí oxid uhličitý (krev tmavě červená)
- Tvoří se v kostní dřeni
- bez jadra - nemají genetickou informaci
- Hemoglobin - krevní barvivo (obsahuje železo) - váže se na malý kyslík
- likvidování ve slezině a játrech

Bílé krvinky (leukocyty)

- funkce - obrana lidského organismu proti infekci
- Tvoří se v kostní dřeni
- mají jádro
- fagocyty - schopnost pohlcovat bakterie a cizí tělesa
- tvorba protilátek - chemický boj

krevní destičky (trombocyty)

- funkce - srážlivost krve, zastavení krvácení
- princip - přeměna fibrinogenu na fibrin, zachytávají se tělísky a vzniká krevní sraženina
- bez jadra

krevní plazma

- nazdobená barva
- hlavní složka - voda
- 10% rozpustných látek
 - organické
 - anorganické
- organické - glukóza, bílkoviny, hormony, vitaminy
- anorganické - chlorid sodný

krevní skupiny

1) kolik je krevních skupin?
- 4

2) kdo je univerzálním dárce (skupina)?
- 0

3) kdo je univerzálním příjemcem (skupina)?
- AB

	SKUPINA A	SKUPINA B	SKUPINA AB	SKUPINA 0
erytrocyty	A	B	AB	0
protilátky	Anti-B	Anti-A	žádné	Anti-A Anti-B
antigeny	A antigen	B antigen	A a B antigeny	žádné

Vyvolá shlukování červených krvinek, které ~~utvoří~~ přesou antigen

látky, na kterou existuje reakce

Jin Jansky - objevitel krevních skupin

dárceství krve

zjiť či nejzdr dárce?

+	-	+	-
zdravá osoba	zdravá osoba	zdravá osoba	zdravá osoba
slabší osoba	slabší osoba	slabší osoba	slabší osoba
žijí	žijí	žijí	žijí
žijí	žijí	žijí	žijí

V dospělosti se dárce krve získá pravidelně podle svých možností státního zdravotního ústavu.

Lekce: Krevní skupiny a dárčovství krve

Text k četbě a k práci s tabulkou

Krevní skupiny

Základní pojmy

antigen – látka, na kterou existuje reakce (např. alergen)

aglutinin – protilátka (obsažená v plazmě krve), která vyvolá shlukování červených krvinek, které nesou antigen

aglutinogen – je antigen, proti kterému působí aglutinin

Systém AB0

Mezi běžnou populací jsou všeobecně nejznámější krevní skupiny tzv. systému AB0, tj. skupiny A, B, AB a 0. Nejčastěji se u nás vyskytují skupiny A a 0. Skupina 0 je dokonce nejčastější na celém světě. Nejméně častý je výskyt skupiny AB. Vedle systému krevních skupin AB0 určuje krevní typ ještě systém Rh faktorů.

Krev označovaná jako krevní skupina A má červené krvinky, které na svém povrchu nesou antigen A. Je to antigen krevní skupiny A vlastní, ale ostatní krevní skupiny (ne všechny, viz dále) na něj „útočí“. Dále obsahuje protilátky anti-B (protilátky proti „běčku“). Krevní skupina B obsahuje antigen B a protilátky anti-A. Krevní skupina AB obsahuje antigen A a antigen B. Nenese však žádné protilátky – v podstatě tedy je univerzální příjemce. Krevní skupina 0 nenese antigen a nese protilátky anti-A a anti-B, proto může přijímat pouze 0. V podstatě tedy je univerzálním dárce.

Transfuze a rizika přijetí jiné krevní skupiny

Pokud by člověk třeba s krevní skupinou A (obsahuje protilátky proti „běčku“) přijal krev skupiny B nebo AB (obě obsahují antigen B) dojde ke shluknutí (*aglutinaci*) — tzn. že protilátka anti-B se naváže na antigen B. Je to život ohrožující stav.

Upraveno z <http://www.nabla.cz/obsah/biologie/kapitoly/biologie-cloveka/krevniskupiny.php>

Lekce: Krevní skupiny a dárčovství krve

Zadání k četbě textu Krevní skupiny a k práci s tabulkou

Dárčovství krve

Proč darovat krev?

Každý z nás potřebuje za svůj život průměrně 5× krevní transfuzi a 14× lék vyrobený z krve. Na komplikovanější operaci je potřeba i 10 jednotek krve po 300 ml. Vzhledem k stále složitějším operacím spotřeba krve neustále roste. Naopak počet dobrovolných dárců dlouhodobě klesá a čím dál více lidí svoji krev raději prodává farmaceutickým firmám. Lidská krev je navíc jedna z mála věcí, kterou neumíme vyrobit uměle. Staňte se dobrovolným dárce krve. Jedním odběrem můžete zachránit až čtyři lidské životy.

Kdo může být dárce?

Darovat krev může každý občan ve věkovém rozmezí 18–65 let s vyhovujícím zdravotním stavem. Před každým odběrem dostává dárce k přečtení informaci o rizikovém chování a vyplňuje dotazník o svém zdravotním stavu, důraz je kladen zejména na choroby, u nichž je možný přenos krve (např. žloutenky, AIDS). Dárci před odběrem absolvují pohovor s lékařem (či pověřenou sestrou) a běžné vyšetření – kompletní krevní obraz, je jim změřen krevní tlak, puls. Prvodárci absolvují základní interní vyšetření. Každá jednotka odebrané krve je laboratorně vyšetřena: vyšetření HBsAg, anti HCV (antigen hepatitidy B a protilátky proti hepatitidě C), anti HIV 1/2 (antigen a protilátky proti viru HIV), test na syfilis. Případné patologické nálezy v testech jsou písemně sděleny dárce i jeho ošetřujícímu lékaři.

Darování plné krve

Dárce krve je zván k odběrům krve pozvánkou, která je odeslána cca 2 týdny před plánovaným termínem odběru (poštou, SMS, e-mailem dle vlastní volby). U mužů odebíráme krev maximálně 4× a u žen 3× za rok. Standardně se odebírá 450 ml krve a samotný odběr trvá 5–10 minut. Vaše tělo si krev doplní během několika dnů. Celková doba strávená na transfuzní stanici je asi 50–100 minut.

Upraveno z: <https://www.nemlib.cz/darovani-krve/>